

Пропозиції
до проекту Закону України
«Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні
правопорушення та Кримінального кодексу України щодо посилення
відповідальності за невиконання законних вимог та перешкодження
діяльності комітетів Верховної Ради України
та народних депутатів України»
*(реєстр. № 8073 від 23.09.2022 р.)**

Законопроект розроблено з метою забезпечення ефективного здійснення комітетами Верховної Ради України та народними депутатами України своїх повноважень, передбачених Конституцією та законами України, щодо парламентського контролю за додержанням прав і свобод людини в діяльності правоохоронних органів та органів прокуратури.

Для цього в законопроекті пропонується: доповнити диспозицію статті 188-19 КУпАП «Невиконання законних вимог народного депутата України, Рахункової палати, члена Рахункової палати» новим діянням щодо «залишення без розгляду обов'язкових письмових рекомендацій комітетів або письмового звернення комітету до правоохоронних органів та органів прокуратури із вимогою про проведення перевірки та/або службового розслідування стосовно події або факту, що належать до предмета відання такого комітету», вчинення якого тягне застосування адміністративного стягнення, передбаченого цією статтею; доповнити диспозицію статті 351 КК України «Перешкодження діяльності народного депутата України та депутата місцевої ради» діяннями щодо заборони безперешкодно відвідувати приміщення правоохоронних органів та органів прокуратури членами комітету Верховної Ради України з питань нагляду за такими органами та неподання обов'язкових для розгляду Верховною Радою України звітів про результати діяльності за попередній рік, за вчинення яких санкцією вказаної статті передбачено застосування відповідних покарань. Крім того, в «Прикінцевих та перехідних положеннях» законопроекту пропонується: доповнити статтю 14 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», у якій передбачено повноваження комітетів Верховної Ради України щодо здійснення контрольних функцій, положенням щодо забезпечення «контрольних функцій за діяльністю правоохоронних органів та органів прокуратури»; доповнити вказаний Закон статтею 33-1, у якій передбачити перелік повноважень та порядок формування нового комітету Верховної Ради України, «до предмета відання якого віднесено питання забезпечення контрольних функцій за діяльністю правоохоронних органів та органів прокуратури»; доповнити статтю 232-1 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» та статтю 18 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» новими положеннями щодо порядку розгляду Верховною Радою звіту Міністра внутрішніх справ України про результати діяльності Міністерства внутрішніх справ та центральних органів виконавчої влади, діяльність яких він спрямовує і координує, а також звільнення з посади у разі визнання Верховною Радою його роботи незадовільною.

Підтримуючи необхідність досягнення зазначеної мети, вважаємо за доцільне зазначити таке.

Прийняття запропонованих змін до КУпАП та КК України залежить від ухвалення відповідних змін до Законів України «Про комітети Верховної Ради України», «Про Регламент Верховної Ради України» та «Про Кабінет Міністрів України», наведених у «Прикінцевих та перехідних положеннях» законопроекту. У даному випадку названі Закони є основними галузевими нормативно-правовими актами, що визначають компетенцію комітетів Верховної Ради України, зокрема щодо здійснення Парламентом функцій контролю. Порушення або невиконання передбачених у них вимог тягне за собою накладення відповідних адміністративних стягнень або застосування кримінальних покарань.

Це повністю стосується і запропонованих у законопроекті вимог щодо діяльності комітету Верховної Ради України, до предмета відання якого віднесено питання забезпечення контрольних функцій Верховної Ради України за діяльністю правоохоронних органів та органів прокуратури.

Водночас, згідно із Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення процедури внесення змін» (від 19.05.2020 р. № 619-IX) зміни до законодавства України про кримінальну відповідальність та про адміністративні правопорушення можуть вноситися виключно законами про внесення змін до КК України, КУпАП, Кримінального процесуального кодексу України та/або до інших законів, що встановлюють кримінальну чи адміністративну відповідальність.

З огляду на викладене вважаємо, що норми щодо компетенції та повноважень вищезазначених комітетів Верховної Ради України, якими пропонується доповнити Закони України «Про комітети Верховної Ради України», «Про Регламент Верховної Ради України», «Про Кабінет Міністрів України», мають бути виділені та міститися в окремому законопроекті, прийняття якого є підставою та обов'язковою умовою для набрання чинності змін до КУпАП та КК України.

Потребує корегування формулювання щодо реалізації народними депутатами України своїх повноважень (обов'язків), пов'язаних зі здійсненням нагляду за правоохоронними органами та органами прокуратури, що застосовується у частині третій статті 33-3, якою пропонується доповнити Закон України «Про комітети Верховної Ради України».

Відповідно до п. 33 статті 85 Конституції України до повноважень Верховної Ради України належить здійснення парламентського контролю в межах, визначених цією Конституцією та законом.

Згідно зі статтею 89 Конституції України для виконання контрольних функцій Верховна Рада України створює з числа народних депутатів України комітети Верховної Ради України та обирає голів, перших заступників, заступників голів та секретарів цих комітетів.

Про здійснення контрольних функцій комітетами Верховної Ради України зазначається у статтях 11, 14 Закону України «Про комітети Верховної Ради

України». Про контроль відповідних комітетів Верховної Ради України за діяльністю окремих правоохоронних органів також йдеться в галузевих законах, що визначають правовий статус таких органів. Наприклад, у статті 23 Закону України «Про Державне бюро розслідувань», статті 26 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» тощо.

У законопроекті неконкретизований перелік правоохоронних органів, щодо діяльності яких комітетам Верховної Ради України пропонується реалізовувати свої повноваження по забезпеченню парламентського контролю (статті 14, 33-3 у редакції законопроекту).

Пропозиція щодо доповнення статті 18 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» положенням про розгляд Верховною Радою звіту Міністра внутрішніх справ України про результати діяльності Міністерства внутрішніх справ та центральних органів виконавчої влади, діяльність яких він спрямовує і координує, фактично дублює передбачену в частині 6 статті 11 цього ж Закону норму, згідно з якою Кабінет Міністрів України щорічно, не пізніше 15 квітня поточного року подає до Верховної Ради України звіт про хід і результати виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України за попередній рік.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

**Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*